

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

2025-11-21 Nr. S.221

DĖL AKCIZŲ ĮSTATYMO NR. IX-569 10, 21, 62, 67 IR 68 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO

Susipažinę su Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 10, 21, 62 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu, teikiame šias pastabas:

Dėl 6 straipsnio 2 dalies

„Šio įstatymo 3 ir 5 straipsniai įsigalioja 2026 m. liepos 1 d.“

Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu yra patvirtintas akcizų planas 2025–2027 m., pagal kurį ūkio subjektai vykdo savo veiklą, projekto 3 ir 5 straipsnių įsigaliojimas 2026 m. liepos 1 d. iš esmės pablogintų ūkio subjektų padėtį ir ūkinės veiklos sąlygas. Todėl siūlome tikslinti 6 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„Šio įstatymo 3 ir 5 straipsniai įsigalioja 2028 m. sausio 1 d.“

Pritariame siūlymui patikslinti Akcizų įstatymo 21 straipsnio 2 dalį atsižvelgiant į tai, kad muitinė pagal Akcizų įstatymą kontroliuoja ne tik akcizus už importuojamas prekes, bet ir už neteisėtai įvežtas prekes. Tačiau siūlome papildyti **Akcizų įstatymo 3 straipsnio 22 (2) dalį**, kurioje nurodytas **Neteisėtas prekių įvežimo** apibrėžimas:

Neteisėtas prekių įvežimas – prekių, kurioms nebuvo įforminta išleidimo į laisvą apyvartą procedūra pagal Sąjungos muitinės kodekso 201 straipsnį ir dėl kurių atsirado skola muitinei pagal Sąjungos muitinės kodekso 79 straipsnio 1 dalį arba tokia skola būtų atsiradusi, jei prekėms būtų buvęs taikomas muitas, įvežimas į Europos Sąjungos teritoriją. **Neteisėtu įvežimu nelaikomas atvejis, kai pažeidimas atsirado dėl deklaravimo ar procedūrinių reikalavimų nesilaikymo, kai asmens veiksmuose nėra jokių bandymo apgauti požymių ir asmuo bendradarbiavo su kompetentingomis institucijomis.**

Argumentas, kodėl siūlome patikslinti apibrėžimą - šiuo sakiniu siekiama, kad neatsirastų skola muitinei vien tik dėl žmoniškųjų faktorių, kuriuose nėra jokių bandymo apgauti požymių, pavyzdžiui buvo pradelstas tranzito užbaigimo terminas.

Taip pat siūlome tokius akcizo įstatymo pataisymus (dėl neapdoroto tabako):

21 straipsnis. Akcizų sumokėjimo kontrolė

<...>

4. Mokestinių prievolių, galinčių atsirasti dėl įvežtų į Europos Sąjungos teritoriją ne Sąjungos prekių, kurios nėra išleistos į laisvą apyvartą, taip pat dėl iš trečiųjų teritorijų įvežtų prekių, už kurias akcizai nesumokėti, įvykdymas užtikrinamas ta pačia tvarka, kokia užtikrinami išipareigojimai, susiję su galinčia atsirasti importo skola muitinei. **Mokestinės akcizo prievolės neatsiranda už neapdorotą tabaką, jei**

pagal 72 straipsnį, asmuo, turi centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka išduotą atleidimo nuo akcizų už neapdorotą tabaką leidimą.

72 straipsnis. Neapdoroto tabako atleidimas nuo akcizų

1. Nuo akcizų už neapdorotą tabaką atleidžiamas:

1) eksportuotas ar į kitą valstybę narę išgabentas neapdorotas tabakas;

2) neapdorotas tabakas, panaudotas apdoroto tabako ir kaitinamojo tabako produktų, už kuriuos akcizai sumokėti, gamybai;

3) fizinio asmens pagamintas neapdorotas tabakas, kuris skirtas tik asmeniniam naudojimui (t. y. ne parduoti, o tik savo ar savo šeimos poreikiams). Siekiant nustatyti, ar neapdorotas tabakas yra skirtas fizinio asmens asmeniniam naudojimui, turi būti atsižvelgiama į šio produkto laikytojo komercinį statusą, šio produkto pobūdį, kiekį, laikymo priežastis, šio produkto apskaitos dokumentus, laikymo vietą ar gabenimo būdą. Mokesčių administratorius, siekdamas įvertinti, ar neapdorotas tabakas skirtas asmeniniam naudojimui, turi teisę atsižvelgti ir į kitas aplinkybes, susijusias su neapdoroto tabako laikymu ar gabenimu. Vyriausybė turi teisę nustatyti šiame punkte nurodyto neapdoroto tabako kiekį, kuris atleidžiamas nuo akcizų;

4) asmens, turinčio centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka išduotą atleidimo nuo akcizų už neapdorotą tabaką leidimą, gaunamas iš kitos valstybės narės ir (ar) pagaminamas Lietuvos Respublikoje, ir (ar) importuojamas, **ir (ar) laikinai saugojamas pagal Sąjungos muitinės kodekso 144 – 149 straipsnius, ir (ar) neapdorotam tabakui įforminama laisvosios zonos, muitinio sandėliavimo, laikinojo įvežimo perdirbti, laikinojo įvežimo ar tranzito muitinės procedūra** ir (ar) įsigijamas Lietuvos Respublikoje, ir (ar) prarandamas neapdorotas tabakas, išskyrus atvejus, kai viršijamos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos natūralios netekties normos, taip pat atvejus, kai neapdorotas tabakas prarastas ne dėl nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybių, taip pat negrįžtamai prarastas ar visiškai sunaikintas (jeigu jo negalima panaudoti kaip akcizais apmokestinamos prekės) ir tai neįrodyta Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

2. Atleidimo nuo akcizų už neapdorotą tabaką leidimas išduodamas asmenims, kurie:

1) gauna iš kitos valstybės narės neapdorotą tabaką;

2) gamina neapdorotą tabaką;

3) importuoja neapdorotą tabaką;

4) laikinai saugo neapdorotą tabaką pagal Sąjungos muitinės kodekso 144 – 149 straipsnius;

5) neapdorotam tabakui įformina laisvosios zonos, muitinio sandėliavimo, laikinojo įvežimo perdirbti, laikinojo įvežimo ar tranzito muitinės procedūrą;

6) įsigyja Lietuvos Respublikoje neapdorotą tabaką, už kurį akcizai nesumokėti.

Pasiūlymu siekiama atsisakyti perteklinio reikalavimo, kad nebūtų reikalaujama akcizo garantijos neapdorotam tabakui, kuris yra įvežtas į Europos Sąjungos teritoriją ne Sąjungos prekių statusu ir kuris nėra išleistas į laisvą apyvartą. Laikinas saugojimas nėra procedūra, o tik laikinas statusas.

Bendra išvada

Atsižvelgiant į visus pateiktus argumentus, projektas vertintinas neigiamai. Jis:

- kai kuriose vietose nustato perteklinius, neapibrėžtus ar neproporcingus įpareigojimus,
- nesuderinamas su galiojančiu akcizų tarififikacijos planu,

- kelia neaiškumų dėl neteisėto įvežimo apibrėžties,
- gali sukurti nepagrįstą administracinę ir finansinę naštą ūkio subjektams.

Todėl siūloma projektą tikslinti. Atskiros nuostatos – dėl neapdoroto tabako ir neteisėto įvežimo apibrėžties – turėtų būti svarstomos atskirai, kaip savarankiški ir teisiškai nuoseklūs pakeitimai.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai
Generalinė direktorė

Raminta Radavičienė

E. Stonkutė, egle.stonkute@lpk.lt, +370 61551280